Մանրամասի էֆբեար ամենամեծ 30 նիւսխէ, իր թարգմանությամբ, գ ընդունի խմբագրելու իրեն 2 լիրա օրաւորաւ կիսի, թաղաքայնոց իրեն տարեկան ամենամեծ 250 նիւսխէ վերադրեալ, վերջ բոլոր բարարաց իրենց ամենամեծ քանակաւ 2 լիրա տարի։
Նիւսխէի 40 տող բարեաց սահմանագրաց տարի։

Մանրամասի Էֆբեար

ՄԻԻՆԱՏԻ

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՈԼԻԹԻԳԸՅԻԼ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

Իրանարքն ալ հիր տարի սարի սիրինեմ տէֆա 3, իրինեմ տէֆա 2, վէ լուշանեմ վէ տայիր տէֆթարք իրեն 1 գր. վէ իրան սրբասբնա գնուելիան լրանքն տարի 3 գր. տուր։
Մէրթուտ վէ տայիր Պարարտատ Բէնճէմին Բաղարընատ վաղը Ն° 41 Իրի խանընատ Դարաղեա Ց. Փանոսեան իմինէ կէոնտրիլէնէք տիր։

Տարեկան 9 · ՌՊԾԱ ՃԼՈՄԱՉԻԼ ԱԽԸՐ ԻԹ · 1874 ՅՈՒԼԻՍ 30 ՇԱԲԱԹ · ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՕԳՈՍՏՈՍ 11 · Ն° 2584

LA GIRONDE

ԼԱ ԺԻՐՕՆՏ

Սէգրիր Լա Ժիրօնտ նամ սիկուրթա գումբանեասը, եանգընա, տօլուեա, վէ աղնամ թէկլիֆթընա գարշը սիկուրթա իտիպ, ալունտանուտ մատտա, խթանալուտա վէ մէմալիքի մահրուսէնին ալցիրք էեալէթլերինտէ էվ, մոգիլեա, մաղազա, մալ վէ դայրեհիմ, վի հէր ճինս սիրաղ պինալարը էհվէն ֆիեաթ իւզրէ վէ ֆայիտէլի չարթարա սիկուրթաեա թութար։ վէ սիկուրթաեա թութուլմուշ օլան մալ վէ պինաար վէ տարիրկ եանարդը թազտիրտէ, պէտ լինի սահիպ իմգա, անինտէ թէկտիյէ իտէր։
Թաղի իրի մալիմաթ ալմագ խթէեէնլերին սահիպի իմգաեա միւրաճաաթ էյլէմէլերի։

Մէմալիքի մահրուսէ իշին պաշ ամէնթա
ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ԲԷՔՄԷԶ
Պահէ-գարու

Հ. ԲԼԱՖԷՐՏ ՎԷ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱ

ԼՈՒՐՕՊԱ ՇՐՄԷՆՏՐՖԻԼԼԻՐԻՆԻՆ ԻԲՐԱՄԻՃԼԻ ԻՍԹԻԳՐԱՋ

ԳԻԼԷԹԼԻՐԻ ԲԸՐՕՄԷՍԼԷՐԻ

Հ. ԲԼԱՖԷՐՏԻՆ մաղազասընա, կէրէք պուրա վէ կէրէք չճնէպի ֆէնաս վէ սէհիմլերի սամանը ալտնը վէ սամբարը։
Իբրամիկի սէհիմլեր բարամպէր, վէ սէհիմլերի սամբարը։ Գուբանարար լոգոնիա խարիր։
Դարրաֆիեէ տայիր նէր նէվի ախզ ու իթա խարիր։
Մէղքիր մաղազասա աֆիսէրի քեսգրտար տախի պուլունուր։

ՊԱՌԳԵԼԷՆ ՇԷՀԻՐԻ ԻՍԹԻԳՐԱՋ ԹԱՀԱՎԻԼԱԹԸ ՎԷ ԲԸՐՕՄԷՍԼԷՐԻ
1874 Ալաֆրանկա սեպտեմբեր 1 ում չէքիլիպ, իկի իրրամիեէ, 50 000 ֆիրանգ։
ԱԼԱԹԻՐԻՆԸՆ 1864 ՄԱՆԵԱՅԻ ԻՍԹԻԳՐԱՋ ԹԱՀԱՎԻԼԱԹԸ ՎԷ ԲԸՐՕՄԷՍԼԷՐԻ
1873 տարֆ անկա սեպտեմբեր 1 ում չէքիլիպ, պիրինճի իբրամիեէ գազանանագ 90,000 ֆիրանկ։
ՍԱՆԹՈՆԵՍ ԻՍԹԻԳՐԱՋ ԹԱՀԱՎԻԼԱԹԸՆԸՆ ՑԱՐՆԱՀ ԲԻԵԱՆԳՕՍՈՒ
50 պինատէտ բեազրա իբրամիեէ գազանը
Ցանխա, յուլիս, օգոստոս, սեպտեմբեր վէ հոկտեմբեր այլարընատ 5 տէֆա չէքիլիպ, 150,000, 100 000, 70,000, 40 000, 30, 00 վէ 20,000 թալէր գազանը
ՊՐՕՆՍՎԻԳ ԼԻՆՊՈՒՐԿ ՊԻԵՏԻԵԳ ՏՈՒԳԱԼՅԸՆԸՆ ԻՍԹԻԳՐԱՋ ԹԱՀԱՎԻԼԱԹԸ ՎԷ ԲԸՐՕՄԷՍԼԷՐԻ
1874 տարֆրանկա յուլիս 1 ում չէքիլէճէք. պիրինճի իբրամիեէ 40,000 թալէր տիր։
ՖԼՕՐԵՆՍԻ ՇԷՀԻՐԻ ԻՍԹԻԳՐԱՋ ԹԱՀԱՎԻԼԱԹԸ ՎԷ ԲՐՕՄԷՍԼԷՐԻ
1874 յուլիս 1 ում չէքիլիպ, պիրինճի իբրամիեէ 55,00, ֆիրանկ գազը։
Գլրօն վիք Լինտուրկ իսթիգրազրնընը 77 ինճի բիանգաստու։
84 բեազըտատան իտարէթ օրաստ, պուլունուն 43 50, առէտի գազանանագ 150,000, 100,000, 50,000, 25,000, 20,000, 15,00 վէ 10,000 թալէր։ Զէքիլիր 1874 յուլիս օգոստոս սեպտեմբեր, հոկտեմբեր վէ նոյեմբեր այլարընատ։

LES COUTTES JAPONAISES

MAL DE DENTS

ՏԻՇ ԿԱՐԻՍ

Մարթէր Գէյլիա թաղիր ալունան իլան, չիրաէթլի տիշ ալրընընը պիրանկն պիրէ քէսէր, վէ տիշի չիրի թէմիզլէրէք ազրընը։ իթիան պի թիան տէֆ իտի։
Պուլունուր Իշիտ պրաա Տէլա Սուտա։ Ծանրի։ Վէրիր վէ գուտիանեասը էճզահանէլէրինտէ։

ELIXIR & DRAGÈES DU Dr RABUTEAU

ՖՐԱՆՍԱ ԱԳԱՏԷՄԻԱՍԸ ԹԱԲՈՖԸՆՏԱՆ ՆԱՅԻԼԻ ՄԻԻԹԵՆԱՖԱԹ ՕԼՄԱՒՇ ՕԼԱՆ ՏՕՂԹՈՐ ԲԱՖԻԼԹՕՆՈՆՈՆ ՇԱՒՐՈՒՊ ՎԷ ՀԱՊԱԼԸԸ

Իշինտէ Բէրօֆ+լէշէ՝ ոչ ֆէր պուլունան մէղքիր մուալիճէլէր։ ԼԱՐԵԼԸԼԸ։ ԳԱՆՍԱԼԸԼԸ։ վէ ԲԷՆՆՍԻՋԼԻԻԻ տէֆ իտէր, վէ ասլա ընգրպագ իթմէքսիզին զայիֆ մի-պոտ օլանլարը գուվվէթլէտիր։
Մէղքիր մուա իճէնին թէճրիպէսինի ապատէճա աղաբընատան պուլունան հէքիմ-ներ Բարբսին խասթախանէլէ վնում։ Ճրա իթմիզ օրաստ, սայ՝ սիլ ճիւմլէ չէտիքի պու կիսի իրմաշարատան իւսթիւն օլատ զուռնու թատիզէ։ խասթալարա պուենրար վերմէքտէ տիրլեր։
Տէրիսատէթտէ Տէլա Սուտա։ Ծանրի վէ վէվիզ վէ գուտիանեասընը մաղազասընատ սաթընրը։

ՆԻՆՕՆՈՒՆ ԳԼԷՇ ՄԱՀՍՈՒԼՈՒ

PARFUMERIE NINON

ՆԻՆՕՆՈՒՆ ԹՈԱԼԷԹ ՍՈՒՆՈՒ
Տէրիսի պուրաչթուրմակ վէ ըքնէթմէկ։
ՆԻՆՕՆՈՒՆ ԹԻԻՑԻՒ
Նէսպաթլա եաբընմըշ բիրինճ թօպու։

ՆԻՆՕՆՈՒՆ ԹՕՕԼԷԹ ՍՈՒՆՈՒՆ
Նէյգանմակ իշին։
ՆԻՆՕՆՈՒՆ ՍՈՒՆՈՒՆ
Պաշ վէ սապալա քէնտի բէնկինի վերիլ։
Տօքթօր Լէրեօնընդն ամէ ազբընընը կէչիրէն վէ տիշ թէմիզլէյէն իլանը։
Տիշ ազբընընատան գուրթարընը վէ տիշերի թէմիզլէր։

ԻԼԱՆԼԷԹ

Les annonces pour la France sont exclusivement reçues à Paris chez M. E. Orain et les annonces pour l'Angleterre à Londres chez M. E. Micoud. 12 Rue St. Pierre, Lisington

Ֆասպրիգ պայ հիմատաեն միւտիրի էսպաղ միւթէվէֆա Նուրի պէյին թահրիրի իլէ եէտինտէ սէնէյա Հպուլունան զամանարին, կէլէճէք ըէճէպի չէրիֆին 15 ինճի կիւնիւնտէ գատար իւսկիւտար մահրէմէսի ճանիպինէ միւրաճաաթ լյլէմէլերի։
Միւտաէթի մէղբիւրէտէն սոնրա, սէնէյա խպրաղ իտէն սլուր իսէ, սապա գապալ օրանմատեաճաղը մալիմ օլմագ իշին իրան օլունսու։

Ամերիգա ատպէ օրգ-ընատան սլուպ, Նիու-Եորգ վէ Պրուքլինին կէսպ վէ գուլագ խասթալըզլարընատ պագան խասթախանէ լերինտէ խրտամ նտիպ, ֆէնալի սանատաթ իմմէշ օլան ատոթոր Ց. կիրակոսեան Լ-ֆէնտի, պիր վագըթ իշմիսէր գազանանան սոնրա, պու քէրէ Տրիբատատէթ կէլմէշ տիր։
Տոգթորը միմայլէյ, Լանկաստ Մուսուլա ճատատէմնտէ էհզանը Գրիգոր ատանընն տիւքբեանը որրասընատ վագը 21 նիւմէրօրու խանէսինտէ, բազար իրթէսի կիւնլերի էյլէնէ գատար քէնտի խանէսինտէ վէ Զարբէմպիհ կիւնլերի էյլէտէն սոնրա Իսկիւտարատա Սէճամպազատ էճզանը Մանեսան ատան ն տիւքբեանընատա ֆագըրլարա խրյրթ պագատաղընը վէ տայիր կիւնլեր էյլէյէ գատար քէնտի խանէսինտէ պուլունուպ, կէրէք էսկիմիշ վէ կէրէք եէնի հէր նէվի իլաթլերէ վէ կէօզ վէ գուլագ խասթալըզլարընա պագրպ էյլէյթիրէյնի, խթանպօրուն բազպէթլու էհտէլիսինէ իլան իտէր։

VÉRITABLES

PAPIERS JOB A CIGARETTES

ՍԻԿԱՐԱ ԻԶԻՆ ԺՕՂ ՔԵԱՂԸՏՐ

Մէղքիր քեազըտրն գայպընատան սաղլամագ իւզրէ, տօղրուտան տօղրու, թուլուզտա։ Պուլվա, տիւ Վէն տէ Սէրթանպրը նամ մէյտանատա վագը 64 նիւմէրօրու մաղազասա Ֆասպրիգ-թէօրնա սիրարը իտիրմէպ։ պուրա թիւճարարընա ըլճա օլունուր։
Բարիսատէ մախսուս պիր էվ օրուպ։ մէղքիր էվ Բիւ Դէ-Վէվ ատ-Բրթի-Շան նամ սոգատա 76 նիւմէրօրու մաղազասա տրր։

Բարիս Լ-Ֆրոն ուէթրը Ն° 1

BAIN AU SEL DE PENNES

Գան ղասֆէթինէ, վէ տէրմանսքլրդա վէ ըլնքսկլիկ, վէ սըրոճա իլէթինէ, վէ պաղբրսագ իւֆնէթինէ, վէ գարաճկեր վէ պէվ պէպրի իւֆնէթինէ միւպէթլա օլանլարա, դապլըճալար։ վէ թուրու սու վէ չէվիք սուլար։ վէ սրճագ ատնիպ սույու համամիարը եէրինէ։ ԲԱՆՆԻ ԹՈՒՋՈՒ պանես իարիվսինի հէքիմլեր թէնտիհ էյլէմիլեր տիր։
Մէղքիր թաղ սամբարը Խթանպօրուն քեաֆիէյի էճզահանէլերինտէ վէ էվրոպա բազըճալարընատ։

Խթանպօրատա քէօրբիս գարըզընատա 79 նիւմէրօրու վէ Պէյօղլուեատա Ազա ճամիսինտէ 77 նումրօրու միւսիս վ. Ծանրի էճզահանէսինտէ։ քիմէվիեէ տայիր հէր ճինս էճզա վէ ալէթի վէ ճէրրահիէլեէ տայիր կէօնահէօն էյէվախ վէ հլասթլեր վէ չիքօլաթա վէ չայ կէպի քէյֆէ տայիր չէյլեր վէ պիր տաէմ խթէտիյի անտէ տանաճ։ պուգ վէ տանուտրմանեարմագա մախսուս մաքինալար վէ Գօրտոն վէ Մանարիսթան վէ Բէն վէ սուֆրա չարագարը կիսպի պէսլէյլինճի մէշրուպաթ վէ չէչիտ գոնտուրանքո թէրթիպլերի վէ հէր ճինս մատէն սուլարը վէ էն ալէտ գընագընա սօրֆաթօսու։ վէ Տուդիէն սուեու։ վէ չոգլար նատան թէճրիպէպ օլունմուշ խոտաշ գօեատը պուլունուպ, քեաֆիֆէսի ատ սուն պանա իլէ սաթընմագտա տրր։

Մէղքիր էճզահանէտ պէ հէր սաաթ էն մէշնուր հէքիմլեր հապը պուլունա ապ։ իսթէք խէն խասթալարը թէտավիսինէ տէվամ իթմէքտէ տիրլեր։

ՆՈՐԱՏԻՊ ՄԱՏԵԱՆ

ՄՏՆԻՆԵՐՔ ՀԱՅԵՊԱԳԱՆՔ
ԳԵՐԹՈՒՄԱՆՔ
Ի ԽՈՒԼՆ ԱՐԵԼԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ ՆԱՐ ՊԱՅ

Գեր խուլն Արարատեան բանասաստեղծական հանճարը ոչ միայն մեր ապրելն այլև օտար ազգաց ալ քաջալանքի է։ Վարդենի ու Գոր դանդեղն իր քերթուածները՝ դարուս Հայ գրականութեան ամենէն նշանաւոր գործերէն ըլլալը կ'վկայեն բանասէրը։
Այն հատորներուն գրած սիրալիր ընդունելութենէն քաջալերուած մենք ալ փափաքեցանք հրատարակել գեղեցիկ աբսպարուսեանմի ու ընտիր թղթով Աստուածաշունչ՝ որ աշխարհաբար լեզուով ըլլալով, ու նիւթերն ալ բոլորովին ազգային, մեծ յոյս ունինք որ առաջիններէն ալ աւելի ախորժելի պիտի ըլլան, իրենց անուշ ու դիւրահասկանալի լեզուովն ու գաղափարն ոճովը։
Մեծապատիւ Աստուածաշունչ էջերնին այս գրքին մէջ քանի մը Գրքերը կարգալովը վկայած է թէ արցունքը չէ կրցեր բռնել։ Ու Հայն անուշով երգին համար ալ ըսած է թէ «Հայը Արարատի Հայն գիւղացիներգութենէն շատ աւելի կ'արժէ։
Գաղեարը կ'ծախուի մեր քով։ Գինն է կէս ուրտ։

Դամասկեան եղբարք
Գրավաճառք և Տպագրիչք

Հ. Ֆ. Ն. Ն. Ի. Ն. Ի. Ն. Ի

ՏԱԽԻԼԻՑԻ

Զաթ ալճա Բում փիսքոպոս Անթիմոս ճէնապլէրինին, կէչէնաէ վէֆաթ եթ տիկինաէ, օսմանլնան, ուշաղրնին, 800 լիրա ալարագ սոմուչմուշ օլսուղու եաղըմը խոի խսէ ան, Լա Թիւրքինին ըիվաեէթինէ կէօրէ, քէյֆիեէթ էօյէ օրմանլըգ միւմայիլէյհ վէֆաթ ընան պիր եբի սաաթ էվվէլ, ուշաղընը եանընա ճէլգ իլէ, էրէյլիեէ կիտիպ, օրատա պուլունան աղ բաղասընա թագսիմ օլունմագ իւզրէ, մէօհիւրլիւ եբի քէսէ տէրունինաէ օլարագ, 800 ասէս լիրա եթա էյլէմիշ վէ մէրդումի տախի ֆիլմագը պու բարաեը ալըգ, էրէյլիեէ ազիմէթլէ լաղըմ կէլէն մահէլլի մէգքիւրէ հէման պիթթէսլիմ, կիւնա ճէնաղէեէ եէթիշմէք իչին աճէլէթէն օրատան ավտէթլէ, եէնէ Զաթ ալճանա կէմիշ վէ ֆաղաթի Լրէյլիսէ պուլունանլար, մէգքիւր քէսէլերի ուշրգ պաղարդլարընտա ճիւմլէսինին պաղը պէշիբ օլսուղունու կէօրիւնճէ, մէրադ խէրէք պունու թահդրդ իչին Զաթ ալճանա ատամ կէօնտէրմիշլէր խսէ ան, օ վաղթէ տէկին մէրդումուն օրատան մահէլլի ավտէրէ ֆիրար իթտիկի անլաշըրմըշ արը։

—Զէրքէսլերին պէյիւ քէրի իլէ քէօյէլէր պէյնինաէ զուհուբ խանն միւնաղասը մայիւմէնին, սիլահ բաթլամագ սրզըն էօնիւ ալընմագ իւզրէ, մահէլլինաէ պուլունան ասաքիրի շահանէսէն պաչգա, կէչէն ճումա իրթէսի կիւնիւ շրմէնաքիէրրէ Ցերիսատէթաէն պիր թագուր ասաքիրի նիզամիեէ տահա կէօնտէրիրմիշ արը։

—Իպմիրաէ թագուն նէշը օլունմագտա պուլունան Ինբէրսիալ դաղէթաարնա հիւքիւմէթի սէնիեէ ճանիպլինաէն պիր իիթ արնամէ կէօնտէրիլմիկի իչխիրմիշ արը։

—Իչխիրտիկինէ կէօրէ, թըրամլայ դումբանեաոր օմնիպուս ատապարարը իլէ ուֆագ ատապարարընին իշլէթմէ իմթիհանընը, պէշ սէնէ միւատէթլէ նէէնի պիր դումբանեատա իշտալ իմթիմշ արը։

Թըրամլայ դումբանեաոր, մէվճուտ օլան ատապա վէ պարիկիրէրինի, մէգքիւր նէէնի դումբանեատա վիրաքքաէն սօնրա, իշպու նէէնի դումբանեա, մէսարիֆ թէնդիլ օլունմագտան էվվէլ, հէր նէ դատար հասրլաթ օլմուշ իսէ, անընն նիւզատ օն պէշինի թըրամլայ դումբանեատրնա վիրէճէք իմիշ։

Իշ պու դումբանեա, այատա 310 լիրա դատար քեսար վիրիճէկինի, թրամլայ դումբանեասընա թահնիտա խաեեօր իմիշ։

—Ֆաթիհ ճիվարընտա պու քէրէ, Զաղթիեէ ճանիպլինաէն պէյիւք պիր խրրսըզ դումբանեասը մէյատա չըգարրլմըշ արը։

Պու դումբանեասընը պիր շիւպէսի իսոկիւտարտա պուլունուզու կիպի, սայիր մահէլլէրատ տախի տիկեր շիպէրերի մէվճուտ պուլունուզու Զաթ թեէ նէզարէթի ճանիպլինաէն խատէր ալընըպ, թէհարրիեաթա միւպաշիրէթ խրիկերէք, պէշ ալթը նէֆերի տէրատէթի խրիմիշ վէ էրբանը հարրդ դայմագամլարընտան Բիրդա պէյին պունան մուգատամ խանէսինի սոյուպ, խայլի միւճէվհէրաթ ալան խրրսըզլարրն տախի պու դումբանեանընն տատամ լարընտան պուլունուզդարը անլաշըլըպ, սայիր ըէֆիզլէրի իլէ պէշրատէր պիր չօգ էշեա տախի մէյատա չըգարրլմըշ արը։

— Լէվրնի Թայմս վէ Ֆար ուիս Պոստ ֆօր զաղէթալարընն քիւլլիէն լաղվ խրիստիկինի եաղմըշ խոիք։ Մէգքիւր զաղէթալարրն, լաղվ խրիստիքլէրինի իլան իչին տիւնինի կիւն չըգարարգլարը իլավէլէրատէն անլաշըլարգընա կէօրէ, Լէվրնի Թայմս, ումուրը մայիեէ տայիր եաղմըշ օլսուղու պիր պէնատէն տօլաեը, վէ Ֆար ուիս Պոստ տախի, Ագատա մուգիմ Բուսիա գօնսօլոսատնան, Սուրիա վիլաեէթինատ տաքին օրուպ օրթ սոսգս մէզհէպինատ պուլունան էհալիեէ խրիմատպէն թահրիր իթմիշ օլսուղու ֆէսատամիզ պ'ր թահրիրաթը ումումիէյի նէշր իթտիյի իչին քիւբ լիէն լաղվ խրիրմիշ տիր։

—Կէչէն ճումա իրթէսի կիւնիւ Ալբը գարատա սէթրի վէ բանթ օլնուլ պիր ատէմ, Ֆէնէր պաղէսինէ կիթմէք իւզրէ, դաեըղա պինէրէք խակէլէատէն աչրլարդտա, հարա ֆուրթունաէը օլսուղունան, դաեըղը հէր նէ գատար խակէլէեէ ավտէթ իատէլիմ տէմիշ խսէ տէ, հէրիֆ կիտէլիմ տիմէրլէ, դաեըղը քիւրէք չէքմէեէ վէ հէրիֆ էլինէ պիր քեաղըատ ալարագ օգումագա պաչլամըշ արը։ Քեաղըատ օգուտուդտան սոնրա, դաեըդտա տեատա գալգ ալագ, քէնտիսինի գալարրրդ տէնիզէ ատմըշ վէ դաեըղը, աման իթմէ տիեէրէք եէթիշիպ դուրթ արմանատ չալըշմըշ խսէ տէ, էլէրինի ըարրրդ դան իչինատ պրրագմըշ արը։ Վէ պու հալ դարատան կէօրիւլինճէ, դուրթ արմագ իչին տէրադաղ խակէլէատէն դաեըդ կէօնտէրիլմիշ խսէ տէ, մէրդումի կէօղէ կէօրինմէդ օրմաղա, կէօնտէրիլէն դաեըդ, մէրդումու կէօթիրէն դաերդ վէ դաեըդճիր ալրդ խակէլէեէ կէթիրմիշ վէ քեաղրա տախի թէլիմ գըլընմըշ վէ քեաղրա պիրլիքատ կիթմէքլէ, նէ սէպէպ մէպանի պու հալէ միւթեճասը օլսուղա անլաշըլամմըշ արը։

—Գիրի իթալիալը վէ տիկերի Սէմանեալը օլարագ իբի քիշինին եէքատիկերլերի իլէ տիւէլօեա չըգանագլարընը, Պէյօղլու միւթատարրբիկլըը տատյատուղունատ, կէչէն ճումա իրթէսի կիւնիւ, պունլար խանէլերինատէն չըգարագ, թատյեին էյլէտիքլերի մահէլլէ կիթմէք իւզրէ իբէն, զատթ ինէ սեվգի իլէ թութուլուպ, դանչէլերեալարընա թէսլիմ օլունմուշլար վէ դանչէլերեատա պու մուամէլէնին իճրատընատան մէնն օլունարագ, պիրպիրէրինէ պարընպարրրմըշլար արը։

—Գիր իբի հաֆիթ ատան պէրու Բում միլլէթինատէն, իբի իւչ դըզ միւալիւման օրմուշ վէ պիր իբիսի տախի օ եօլա թէչէպպիւս իթմէքատ պուլունմուշ ատէյի իչխիրմիշ արը։

— Կէչէն ճումա իրթէսի կէճէսի, տատի պիր դարարլարընատ Ամանահամամ դուրպինատ քեսին Լէպլեբիճի խանը դարչարընատ պիր դումաշը մուդատընատան հարիզ զուհուբ իատէրէք, տէրատենինատ պուլունան էշեա իլէ մուդատի մէզքիւրատնը նարքը միւհիթէրէք օլսուղա հարատ պատարրրմըշ վէ նինէ օ կիճէ, ատատի նէատ սուլարընատ Գէ օղրատնատ Ամանամի ճիվարընատ պոսթատան սէրիիսինատէն ատթէ զուհուբ իատէպ, եալընզ սէրիի մէզքիւր իլէ իթթիխատինատ քեսին եօղատրատնա տիւքքանընին պիրա մահէլլի միւհանընին գարարար

ԱՅԳԱՑԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՏԱՑՏՈՒՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Իսկէնտէրեան Արժ. Ամիրսախս վարդապետի դէմ իր եղբօրը Պ. Պօղոսի կողմանէ բացուած դատին համար Ոստիկանութեան դռնէն արուած վճռագրի մը օրինակը առնուեցաւ Ասիա լրագրոյն 80 թուոյն մէջ։

Որոյ վճռագրոյն իմաստը մասամբ իւիք տարբեր տեսնուելով յիշեալ վարդապետին ձեռքը գտնուած վճռագրոյն, որով նա բոլորովին անպարտ եւլած էր, ազգային վարչութեան խստեն ժողովը պաշտօնապէս դիմեց առ վսեմ պաշտօնեայն Ոստիկանութեան, որպէս զի այս երկու վճիռներուն ո՞րը վաւերական ըլլալը հասկցուի։

Խառն ժողովը պիտի փութայ այս խուզարկութեան արդիւնքը պաշտօնապէս հրատարակութեան տալ Ազգ. լրագրաց մէջ։

27 Յուլիս 1874

Ի Պատրիարքարանի Հայոց

Կ. Հալիս

. .

Խմբագիր

Էքսէջեան տպարանը՝ ուր կըտպագրուէր Ասիան, երէկ երեկոյին ուշ ատեն Բ. Դրան հրամանաւ գոցուած և կնքուած ըլլալով, այսօր թերթերնիս չի կրցաւ լրջարերութեան ելնել, թէպէտ երէկ երեկոյին պատրաստուած էր։

Ուստի կը փութամք ազդարարել մեր Մեծ. բաժանորդաց և ընթերցողաց հասարակութեան որ մի քանի օր չի պիտի հրատարակուի Ասիան, մինչև որ տպարանական կարգադրութիւն մ'ընեմք։

Թող մեր քաջալերները այս տխուր նոր ատեր կուգան, յերբեմն, քիչ օրէն դարձով իրենց պատասխանել կը փութամք։

1874 յուլիս 30 Մ. Փօշմուղլեան

Ի Զալոմիա

. .

Շատ ախ խաէբի տիզդ ալթա վէ զայրէթէ չատան բիանդօնուն այնէն սուրէթինի տէրճ խաէրէք, հէրքէսին էօյլէ պիր բիւեանդօնա հիսէտար օշմուրնը տավէթ վէ նասիհատի խաէրիզ։

Ֆրէնգեան էֆէնտի թանէթը խառբէսինտէ օլատիր հալտէ, պունա մունէնտա տայիր տէֆթալար տախի բիւանդօ իճրասը վուգու պուլատադ, հէրքէսին մէմնունիւեթի վէ էմնիեթի հատրլ օլմուշ տաւ։ Չինքի հէմ վատ օլմանան չէյլեր պիրա հէյլէ իճրա խուրիմիշ տիր, վէ հէմտա պու հիւանի թէատիր իլէ, միլլէթի իմիզ իչինտէ քիթապլար եաբրլմանա պաշլամըշ տիր։

Հէլէ պու տէֆթաքի ճէսարէթլէրի սէտէհ վէ թէշվիզլիգա տառա պիւնատէ չատան տիր։

ԲՈԼՈՐ ԹԻՒՆԵՐՆ ԱՅ. ՎԱՍՏԿԱՐ.

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՓՈԽԱՐԻՆԵԼԻ

Դին երեք քառորդ արծաթ մէճիա

Կարգա եաւէ ի Ներեսի հեռաբրբրական ցանկը, յորում պիտի ուենեն առաջին թուն 10000 զուրուշի և ամենէն վերջին թուոյն մէկ քսանեայ արծաթ մէճիաի արժողութեամբ պարգև շահիլը։

Տամ ամիսներն սպասի կամ՝ շ ԱՆՊԱՏՃԱՌ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԳԻՐԵԼԻ 1874 ՕԳՈՍՏՈՍ 25 ԺԱՄ ՃԻՇՏ 6 ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ Զբօսարանի վերնայարկը ի Պալատ։

Գրատուն Ֆրէնկեան

Ի դուռն Զարշըյի գլուխ, Քիլիա խանի կից Գիտելիք.—Տոմսակը կրօնցուեալը բան մը պահանջելու իրաւունք չունենար։

Մ. Գ. ՖՐԷՆԿԵԱՆ

ՅԱՆՆ

Ի Բալոր ազգային լրագրաց բաժանորդագրութիւնը ստորի մ'ամբողջ և իւր ընտրած զրքերը, որոնց ամէնը պրինճ ստակի հաշուով 1000 զուրուշի արժողութիւն պիտի ունենայ։ Եթէ շահողը ուզէ գրատան Թողուլ զանոնք 2000 զուրուշի դեղջով մը 8000 զրուշի դրամ պիտի ընդունի անպատճառ 10000

2. Դաշնակ մը 2000

3. Ընտանեաց համար ստքով կարի մեքենայ մը 1000

4. Թշուառք 10 հատոր 180

5. Հայաստանի պատկեր մը սինեան գունաւոր փառաւոր շրջանակով շրջանակ 150

6. Թափառական Հրեայ 3 հատոր պատկերազարդ 150

7. Սոֆիա թագուհւոյն Սղոմոն իմաստունի այցելութեան գալը՝ պատկեր փառաւոր շրջանակով . 120

8. Մանթէ Քրիսթօ 6 հատոր . . . 90

9. Հազար և մէկ գիշերներ 6 հատոր 90

10. Հայկ Դիւցազն պատկերազարդ . 65

11. Բառարան Փէչորմալճեան 2 հատոր մեծադիր 60

12. Պատմութիւն Հայկազանց 13 ընտիր Հայ դիւցազանց և դիւցազնուհեաց լուսանկարներով . . . 40

13. 189 թիւեր Նէրոպէյ ձեռարուեստ բարոյական, պատմական, սրբազան և այլ պատկերներ, (որոնցմէ մէջ իբրև զարդ գործածելի) 67 սանդիմէթր լայնքի վրայ 78 սանդիմէթր երկայնութեամբ. (մի քանի օրինակները դրսանս մէջ՝ ի տես դրուած են)։

2700 Թիւեր Հայոց Պատմութիւն Պէրպէրեան մեծադիր, իւրաքանչիւրին գինը մէկ արծաթի մէճիա։

Պարգևաց բաշխումը Վիճակահանութենէն երկու օր ետքը պիտի սկսի հետևեալ կարգաւ։

Օգոստոս 28 շաբաթ՝ օրը պիտի բաշխուին 12 գլխաւոր պարգևները

Օգոստոս 29 հինգշաբթի օրը պիտի բաշխուին 188 պատկերները

Օգոստոս 3՝ ուրբաթ օրը պիտի բաշխուին 2700 հատ Հայոց պատմութիւնները

Գլխաւոր 12 պարգևները և 188 հատ պատկերները շահողներուն թիւերը լրագրաց միջոցաւ հրատարակուելէ զատ, նաև գրատանս երեսը կախուած մասնաւոր Յուցակաւ մ'ալ պիտի ծանուցուի։

Կ. Խնդրուի մեծ. գոյ Բաժնեակներէն որ լրագրաց միջոցաւ կամ Գրատանս երեսը կախուած Յուցակին մէջ իրենց բախտին ինկածն իմանալով, ըստ այնմ վերոյիշեալ օրերը հոսին Գրատունս մանալու։

. .

ՊԷՆԻԻ ԱՅԼՄԻՆ ԵԼԳԱՆԵԼԻՔՅԷՔԻ ՀԱԼԼԷՐԻ

Մանգումէնին 2581 թնէի նէ-սիսէնէն պաղըյէ)

Քիզամէ պաշդաճա տիգդաթ իթմիշիզ տիր քի, վագտա, ինսանլար, վէ ալէլխուսուս եապանիլէր, պիրպիրի թէլէֆինէ չալըշմադ տա տըրլար, լաքին չու ֆարդ վարտր քի, հէր միլլէթ վէ թայիֆէ քէնտի թէլէֆինէ չալըշմանըզ, իլլա սայիր միլլէթ վէ թայիֆէ թէլէֆինէ չալըշմադ տա տըրլար, հիչ ատէյիլ խսէ չու գատարճըզ օլսուն պիր ֆարդ վար տըր, մուղայիրի օլարագ պիզ խսէ, զանն իտէրսին քի ինսանլար իչինտէ պաշդա տիւրլիւ պիր թագիսթատա խալգ խիրիմիշ օլատ զումուզտան, տայիմա քէնտի իչիմիզտէ ֆէնալըգ տիւշինէրէք պիրպիրիմիզ խարապլնա չալըշմադ տաեըզ, վէ պու մէլուն իլլէթ օգատար թէմէլէշմիշ վէ օ գատար ումումիէշմիշ տիր քի, ալէսսէվիյէ, հէրքէս պիր շէյ իչիթիկինտէ վէ կէօրսիւկինտէ, նէ օլատ զուն էկէր պիլմէզ խսէ, պաղէն վէ պաղըսը իյի, վէ պաղէն վէ պաղըսը ֆէնա թագրաֆիրը տիւշինէճէք եէրտէ, զբատը օլարագ հէմ տայիմա ֆէնայըզա եօրմադ տա տըր, վէ ֆիքիրտէ տայիմա ֆէնա տիւշինմէքլիկէ ալըշմադ տա տըր, վէ հէմտա, տահիհէն ֆէնա պիր շէյ կէօրսիւկինտէ, էսէֆ խսիզ մահզուն օլաճադ եէրտէ սէվինիզ կիւմէքտէ տիր։ Նիհայէթի պիզիմ իթիգատիմիզճա, էկէր եանըմադ տա տէյիլ խսէք, ալիսիլիր պիր կիւն մէրազ խսիզտէ, պիզիմ միլլէթճէ կիտիլիմիզի, թրպդը պիզիմ կիպի եադընատան կէօրէրէք վէ պիլէրէք ախրադ վէ թագիսթրմրզ թէֆթիշ, թէճէսսիւս վէ միւթալաասընա դալգըշսալար։, սայիր միլլէթլէրինքինտէն չօգ ֆարդը սուրէթտէ պուլատադլար տըր։ Վէ պուտա ադլէ վէ մանթիգա գարշը տէյիզ տիր, էկէր ուօղուշմուզտա էօյլէ պիր ֆարդ պուլատնմատա տախի, ալըշմադ պիւյիւք շէյ տիր, թալիմ ու թէրպիյէմիզ պիզի պէօյլէ եաբադիլիր, հէր միլլէթին քէնտույէ կէօրէ խսույլարը վէ թագիսթլարը վար տըր, մէսէլա պիզ Ռումլար վէ Ինկիլիզլէր գատար միւթէքէպպիր, վէ Ֆրանսըզլար գատար ատիէշի մէշրէպ, վէ Աճէմլէր գատար ճէֆֆարլիար օլմանլարզ, օնլարնա պու շէյլէր պիրէր խատսէ վէ եախսոտ պիրէր խույ տուր, տիմէք տիր քի, պիր պերիմիզ խարապլնա չալըշմադլըգ տա պիզտէ պիր խույ օլմադլըգ իհթիմալի դավիսէն տիր։

Հապէշլիլէր տայիմա տիզլէրի վէ ատադլարը չըպլադ կէզմէքտէ տիրլէր։ Վէ պու ատէթ քէնտիլէրճէ պիր եիկիթլիք սաերլարդընատան, եէրլէրին վէ թաշլարին սէրթլեյնէտ բաղմէն տախի մէզքիւր ատէթի իճրա իմիմէքտէ տիրլէր։ Ֆագաթ գէնկին գորլարը պիր նէզմի բատուճ կիյինմէքտէ խսէլէրատ, տարաթ իչին գաթը իւզէրինէ պինտիրլէրինտէ, մէզքիւր բաղուճլարը պիր էսիր էլինտէ կէօմիւրմէքտէ տիր, վէ գատրն չըպլադ ատադընին պուշըրտմադըյլա եիւզէնկիյէ պատմադ տա տըր։ Մէրգումէ գատրնիրը պիր ճէնազէտէ պուլունատուգլարընատա վէ թատամ իմիմիրլէրինտէ տախի բաղուճլարընը չըդարմադ տա տըրլար։ Էրքէրլէր խսէ էլլիսսէ օլարագ պիր նէզմի հարմանի իլէ պիր նէզմի տախի պաղէն գըրդ էլլի արշրն ուզունլուզունատա գուշագ գուլլանմադ տա տըրլար։

Պունլար ատէօրախնճիւ տարբատան էվվել եէհուտի օլուպ, ֆագաթ ատէորախնճիւ տարբատա խրիսթիանճիւ ալարագ իթմիշլէր տիր։

Պու էհալի տայիմա պիր պիրիլլէ ճէնքլէշմէքտէ օլատուգունատան, կիւնատէն կիւնէ էքսիլմէքտէ տիր։ Նասրլի պունատան տագ վագրթի էվվել կէնատար չէհրինտէ օթուզ պին նուֆուս վար իքէն, չիմտի եալընըզ օն պիր պին նուֆուս գալմիշ տըր։ Վէ էսկի վագրթլարատան գալմա մէզայիզ տալը վիրանէլէր իւզէրլէրինտէ օթլար պիթմէքտէ տիր։

Պունլարը օգուտադ լա մէշղուլ օլանլարը բարատ թագրմիրընա պաղլը օլմադ տա, վէ տայբի տիլէնճիլիք հալինտէ կէչիմէքտէ տիրլէր։ Պունլար հէր շէյտէն զիսատ մէզհէպճէ պին ու ատէթլէր իլէ իթիդաթը պոթքըլար իճրասընա էհէմմիյէթի վիրմէքտէ տիրլէր։ Ֆիր թագրմ թէրբի տիւն. եալար տագլարա չէքիլէրէք իմիրը էվգատի վէ տատ իթմէքտէ տիրլէր։ Կիւնտիւզլէրի չէհիրլէրինտէ էրէյլեճէ հարէքէթի կէօրիւլմէքտէ իսէտ, կիճէլէրի պիւթիւն պիւթիւն սուսլուգ պատմադ տա տըր։ Պունլար սատի գուլլանմատրդլարընատան, վագրթլարը վէ սատի թլարընը կիւնէշին ըզըդլա պուլմադ տա տըրլար։

Պունլարըն բարատարը քէնտի մէրամլարընը իճրա իտէպիմէքտէ օլատուգ կիպի, հիւքիւմատարլարը տախի թէքմիլ ճէզպարլըգ եարմադ տա տըր։

Հայաստանըն իչերլէրինտէ, նիչէ Հայլարընընդն հալլէրի տախի պունլարա, ազ ֆարդլար իլէ մանէնտա պուլունմադ տա տըր։

Հապէշ էհալիսինին հալի վագտա ճճրնմանա չատան տըր, հալպուքի պիզիմ հալիմիզ հէմ ճճրնմանա վէ հէմտ ութանմանա չատան տըր, չինքի ոնլար թարիդի մէտէնիյէթտէ իլէրլէմէք իչին, պիզիմ կիպի գօլայլըգլարա մալիք պուլունմադ տա տէյիլլիրլար, հալպուքի պիզ էկէր միւրատ իտէր խսէք, ազ վագրթի իչինտէ չօգ եօլ ալապիլիրիզ, չինքի տայիմա Իվրօպալըլար իլէ պիրլիքտէ եաշամադ տաեըզ։

Գէնիի ատէմին եատանիլիկինտէ, մատտի վէ մանէվի հէր շէյ չիրքին տիր վէ ֆէնա տըր, վէ պինտէն ալէյհ, մէտէնիյէթ իլէրու կիթ տիքճէ, ինսանլարըն վիճուտճա կիւզէլլիքլէրի իլէրու կիթ տիկի կիպ, ախրագը համիտէլէրի տախի իլէրու կիթմէքտէ, վէ հալիյէ ազլու տիրայէթլէրի չօղալմադ տա տըր։

(Տէվամի)

. .

ԲԱԼՈՒՏՈՆ ՄԷԹՈՒՊ

. . . Խմբագիր

Ապրիլ 25–6–7 թիւերու մէջ Բալուէն եկած նամակներէ մի հատագրածը կարդալով, արդարև յանհնարին վրդովումի տեղ մը ազդմոյ հարբատահարիչ տերէզէյիներէ կրած դատն ղրկանաց և Գեր. Սարգիս վարդապետի վրայ՝ ի դարձ ածուած խօշտանգանաց նեղատմամբ, կարծեմ՝ չկայ ըզդայուն սիրտ մը որ զայն կարդալով չը բորբոքի և չը յուզի, և վայրկեան մը մոռասոհ, ապա ինքնին չը գոչէ, իրաւունք և արդարութիւն, որ 19րդ դարու «Հարազատ և միակ ծնունդ է»։ Ի հնարս Նորին Վեհափառութեան Մեր Հայրապետամ Օգոստափառ Կայսէր, որոյ օրինաց արամադրութիւնք են։ «Հաւասարութիւն և եղբայրութիւն»։ և որ երբէք չը ներէր անոնց բռնաբարչաց, եթէ օրինաւորապէս խնդիր մատուցանելով դատաւորան պահանջուի, ոչ ապաքէն Նորին Վեհափառութեան գլխաւոր ոգիբուն ու բաղձանքն է իւր Համայն ժողովրդեան «ունդ որրութիւնն ու խաղաղ կենցաղը»։ Արդեօ՞ք Ամեն. Սրբազան Հայրն գաւառացի եղբարց այս անտանելի վիճակն մինչ յայս կէտ՝ ի նկատի չէ առած և զարմանն միթէ չէ՞ անօրինած (ինչպէս կը յուսամք), դի երբ առաջնորդ մը յանիրաւի կը բանտարկուի, Ազգ մը և անոր կրօնն ու եկեղեցին կը բանտարկուի։ և երբ երկրագործն երկիր մշակելէ կարդելի հետևապէս Տէրութեան օրէնքն կը բռնաբարի, և երկրագործին «մանուկն» իւր ծնողաց հետ «տովի» կը դատապարտի, այն դի նոցա ձեռքէն կենսապահիկ հացն կը խլի, և երբ այսպէս, լա՛ւ էր մարդ այն այնմիկ թէ չէր ծնեալ։

Իսկ դալով Բալուցի եղբարց։

Եղբա՛յրք, էր դուք ևս տարտին տատամիք, միութիւն է մոյր բարեաց, իսկ անմիութիւն ծնող չարեաց, երբ դուք միանաք։ երբ ձեր ճգնանքն եղբայրաբար՝ ի մի վայր թափեք, այն ատեն փոտահ եղիք թէ մերձ է դարուն, իսկ ընդ հակառակն երբ դուք տակաւին անտարբեր խորդաք, տակաւին բեք, ձեր կորուստը մնատրատ է։ Թշնամին յսին, և միչտ արթուն դձեզ կը լրտեսէ։ և մինչ դձեզ խոր քնոյ մէջ դտնէ, ահա կ'բսէ, պա-

տեղ է սահմանը, թո՛ղ որ վերջին հարուած մ՚ալ իջնցնեմ և զերեզմանի մոտը գլեմ, ո՛չ եղբա՛յրք ոչ մի այդքան մեռելութիւն, զի անտարբերութիւնն է մեռելութիւն, իսկ շարժումն է կեանք, շարժի՛մք եղբա՛յրք շարժի՛մք, հերիք են խեղ ու ատելութիւն, գոնքա քակտեցին մեր Հայրենի տուն և զմեզ գերեցին, պէտք է ձեռն ի ձեռն գործենք ինչ որ յօգուտ մեր են. և զորս մեր շահն կը պահանջէ, էր չը փութաք ձեր ցաւերն մի առ մի յայտնել Մեր Հայրանամ Վեհափառ Սուլթանին, և կամ՝ նորա Բարձր. Մեծ պաշտօնէին, որոնք պատրաստ են ժողովրդային սեէ գտու ապերան լսել և ըստ այնմ զարժանն տնօրինել, ձեր խնդիրն երկրագործական է, երկրագործութիւնն ու վաճառականութիւնը Տէրութեան մը հարստութեան գլխաւոր աղբիւրն են, զնոսա արդիւնքն մեծագոյն մասամբ նոյն տերութեան թշնամին է. և այնպիսի թշնամուց մը դատախազն Հոյն ինքն Տէրութիւն է, և որն որ հետևաբար իւր արժանաւոր պատիժն ու պատուհասը ոլիսի կրէ։ Ժամանակ է որ ըմբռնիմք, անցած ժամը այլևս չը վերադառնար, և բիւրաւոր ա՛խեր ու եղո՛ւկներ մի վայրկեան չեն կարող կազմելերը երկրագործութիւնն օրինաւորապէս առ ձեզ դառնայ. երբ հանգիստը թագաւորէ, երբ բանութիւնք դադրին, այն ատեն ի՞նչ հարկ ձեզ խումբ առ խումբ պանդխտանալ՝ ի Զօլիս, և ատա դարձեալը, զաղբատոտ և վինչ իսկ կենդանաբար «խանելու» անկեանց մէջ փտելը ուրիշ ատան ամ, և ապա ձմերոյին մի քանի խիստ ամիսներու համար դառնալ՝ ի Հայրենի տուն դարձեալ մարդ ամենայն ճանապարհաւորք վերադարձն՝ ի Զօլիս դառնալ պայմանու, և անդ եօթն ութը երկոյն տարիներ ես ճգնելով, և ա՛հ, դարձ օր մը հետի մէն մի սիրելիներէ յանխնայութեան համար ձեր տկարները փոփելու . . . :

. . . Տէր, հաճեցէք մեր այս՝ ի սրտէ բղխեալ խնդարհ հառաչանքը, ստանձնիանել Ձեր պատուական լրագրոյն մատակոյ թիւերէն միոյն մէջ որով կը պարտաւորիք զմեզ միշտ ձերոյ . . . :

1871 յուլիս 25 ԲԵԼՈՒՆՑ ՈՄՆ

ՀԱՅԵՐԿԵՆԴԱՆԻՆ ՏՈՒԺՈՒՆՔԻՆ

Մի անձն որ ծանօթ է դատաւորութիւն Հայի կեանքին ամեն պատահիրներուն առաջ, հասնելով Զօլիս չէ կարողանար մանաւանդ ինքզինքը, երբ նա տեսնում է վաճառականներուն մեծ յաւաջաղ իմն թիւնը, արհեստաւորներուն գոհացուցիչ և շահաբեր աշխատութիւնը, բնակութեանց օրինաւոր և գեղջկի կազմակերպութիւնը, գործարանների անգոյն գործունէութիւնը, երբ նա տեսնում է ամեն մի անկիւնում հաւաքուած մի շատ Հայ մարդիկ վիճելիս, երբ կարդում է նա ամեն պարբերական թերթերում ուսումնարանների մասին գոմիտներ, ուսուցիչներին խրախոյս և շնորհակալութիւն, ազգային ժողովրդների հաստատ բանակռիւներ, նա գոչում է ասելով, «միրմոպէս գասոյ իմ ցանկացած սեղը, հասոյ ինձ սիրելի եղած քաղաքը, քաղաք ուր կայ կեանք, քաղաք ուր կայ շարժումն, ձգտումն դէպի առաջ, դէպի լուսաւորութիւն և յառաջադիմութիւն. մարդիկ որ քարոզում են խղճի մասը, մարդիկ որ տարվորվում են անձնուիրութեամբ, հասարակութիւն որ հետևում է սիրով, ժողովուրդ որ համակրում է, բայց ափսո՛ս, պարոնի հայեացքը մի վայրկենական երևակայութեան է փոխում, որովհետև քիչ ժամանակից նա ծանօթանալով աւելի մօտիկից զգում է որ իւր կեանք կարծածը անկարգութիւն էր. իւր տեսած շարժումը մի տեսակ խլրտիւն է, ձգտումը դէպի յետս է, նա համոզվում է որ քարոզողը մի տիպրոպական պարաք է կատարում, տվողությունը մի անձնական կիրք է յաղեցնում, հասարակութիւնը իրեն նպատակ ունի իւր թիւր համոզմունքը և ժողովուրդը ինքնահաւանութիւնը, վերջապէս օտարականը տեսնում է որ Զօլոյ մէջ ինչ որ լաւ է օտարին է պատկանում, իսկ ինչ որ վատ է և անօգուտ Հային է բաժին ինկած, պարզեմք։

Վաճառականութիւնից օգտուում են, որո՞նք, եթէ ոչ Յոյները և օտար ազգքը, քանի որ սորանից կէս դար առաջ, դոցա մի մասը զուրկ էր նեղ թական միջոցներից և միւս մասը դեռ ևս մուտք չէր գործած Զօլոյ մէջ, և բոլոր առուտուրը Հայերի ձեռքին էր, որ այսօր բոլորովին զուրկ են և թափուր, ցաւերով պէտք է ասած որ Հայերը ամեն տեղ յաջողում են, բայց չեն կարողանում իրենց հարստութիւնը ժառանգական անել, որովհետև երկար տարիներ չարչարուելուց յետոյ երբ ձեռք բերում են բաւականին մեծ կարողութիւն, չունենալով ալ ևս այնքան ուժ՝ ի գործ դնելու իրենց ունեցածը, անում են անխորհրդաբար այնպիսի վատնգաւոր ձեռնարկութիւններ որոնց անյաջող ելքը յանկարծակի ապրատութեան մատնում է դիրենք։

Արհեստաւորները աշխատում են, ինչու չէ, այո՛ աշխատում է Յոյն կոշկակարը. Գերմանացի թատրագործը, Անգղիացի մեքենագործը և Գաղղիացի դերձակը, եթէ կան կարդ մը Հայեր որ պատրաստում են արհեստով և շահում են, այդ ևս իրենց նահապետական ընթացքով այնքան թերի է, որ շատ երկիւղալի է որ քիչ ատենից Եւրոպայի Հայութիւնն Ցանկասատանի ժողովուրդին այդ ամենը ճանչցուցածէն աւելի դեղեցիկ կերպով և արժան գնով, կան շատեր որ պարծում են ասելով որ Զօլոյ Հայերն խչխում են արհեստաներին, ամեն արհեստ ներփակելով այն խղճալի և անճաշակ ակնչութեան մէջ որ ունում է Զօլոյեցի Հայը, առանց աչքի առաջ ունենալու Ռուսաստանի դեղեցիկ աշխատութիւնները այդ մասում, Եւրոպոյ զանազան զարդերը ոսկի և ադրիչ մատանիներ, որոնք յամենայնի նախաձեռնաբար են մեր չինած երկից։

Լաւ կազմակերպուած օտար ընկերութիւններ շատ կան, բայց ինչ օգուտ որ Հայը մի հատ ևս չունի, փայլի չէր որ նա լիներ այնկարդ։

Գործարաններ պակաս չեն Զօլոյ մէջ, բայց նորանցում մի Հայ դանուլ՝ համար, դէպ՝ աք է բնուած ամենա ստարին կարդի գործաւորների մէջ։

Մարմնցանելու պատրաստ Հայ մարդիկ ամեն մի քայլափոխում կարելի է գտնել։ Իսկ արդեամբ դիտցողներ և դիտցածներն՝ ի գործ դնողներ շատ հազիւ։

Լաւ ուսուցութիւն, ուսմունք, տպագիրութիւն, արդարութիւն, բարութիւն, առաքինութիւն, քարոզողներ շատ շատ կան, իսկ քարոզածնուն համաձայն գործողներ անձինք գրեթէ ոչ . . .

Ամեն տեղ կարող են պատահիլ Նիկոլային գինին, Եանիին օղին, Պանտէլիին մնատիդայի ուժը քննողներ, նոցա համար վիճողներ, իսկ ոչ մի տեղ չես գտնար մէկ երկու մարդ միասին ազգային հարցերի ուշադրութիւն դարձնողներ և կամ իրենց անձնական գործոց վերայ խորհրդածող։

Ինչո՞ կարելի է լսել կեղտաս և սարսափելի հայհոյութիւններով զուարճութիւն և կատակ անողներ, իսկ Հայ լինելուն յատկանիշ եղած որոշութիւններ երբէք չի դպիր ականջիդ։

Կիւրակէ օրեր և ուրիշ երեկոյներ ամեն դինետուններում կարելի է տեսնալ ամեն կարգի Զօլոյեցի Հայեր, իսկ եկեղեցիներում մէկ քանի տատապեանցներ և օտարականներ միայն։

Երկար տարիներից՝ ի վեր հիմնուած ուսումնարանները գոհացուցիչ թուով կան, իսկ նորանցից դուրս եկող աշակերտները պէտք է փնտռուած լսարանով։

Շաբթուայ մէջ չատ օրեր կարող ես ներկայ դանուիլ Ազգ. ժողովներին, միայն մի ուղեր դիտնալ թէ ինչո՞ւ համար հաւաքուած են, և մի ուղեր հարցնել թէ ինչո՞ւ համար ցրուեցան առանց ոչինչ անելու։

Շատ յաճախ կը պատահի քեզ տեսնալ ժողովրդեան դլուխ կարդուած անձանց փոփոխութիւնը, բայց երբէք մի ուղեր դիտնալ թէ ինչ էր առաջինների մեղքը, և ինչ էր վերջիններին արժանաւորութիւնները, որովհետև սարսնց ևս պահուած է մի և նոյն վիճակը. դ՝ որանով կը պարզուի որ ոչ առաջինը մի դատապարտելի մեղք ուներ և ոչ վերջինը մի առանձին արժանաւորութիւն։

Զօլոյ Հայազգի բազմութիւն հասարակութեան միջից, եթէ ինձ մնանանելիկ՝ անեն մի կարդ մարդ իկ կամ մի քանի անձինք որ իրենց արժանաւորութեամբը գովելի են և պարծելի, ես կ՚պատասխանեմ, այդ մի անձնախոսութիւն կլիներ, եթէ մենք միայն մի փոքր մասը աչքի առաջ ունենալով, անտարբեր մնամք ամբողջ հասարակութեան նկատմամբ, որու վերայ տիրում է վերոյիշեալ դերութիւններից զատ և ուրիշ շատ անկարգութիւն, որոնք դժուար չէ նկատել եթէ մեկդի ձգելով կայր ազգասիրութիւնը առ անձինն ու շարք բաժին դարձնենք Զօլոյ ամեն կարդի հասարակութեան դարձունէութեան վերայ։

Ահա օտարականի Զօլոյ Հայերի վերայ ունեցած վայրկենական տպաւորութիւնից յետոյ, մշտնջենական համոզմունքը։

Պատրաստ թարգմանեան

26 Յուլ. 871

Զօլոյ

ԻԼԱՆ

Ալիքնեը տայիրի թատրերի ճէտտա փերդաց թատրոնատան մէվրուա իրան տալը։

Ալիքնեը տայիրի տատիլինտէ քեաֆին էմլաքին քեաֆիֆէսի պու եէրլէրատէ թատրերի ճէտտա հէյեէթի թատրոնատան թատրը թատրերէ ալընմըշ վէ էքսէրի էմլաղ մուամէլաթը խիթամ պուլմուշ օլաուդինատէն հէնուզ սէնէտատի ընը իպրաղ իթմէկէն էհատաը էմլաղ նիհատէթ եիկիրմի կիւնէ գատար գէյրատ պէնատ օլունան մնահէլերատ թատրոր ֆերդ ալէրինէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի վէ պուռնատան սօղրատ կէլէճէք սէնէթլէր մուտանէնէ օլունամնատաճաղի կիսի վուգու պուրաճաղ իթիբարաթը ատիսի պիթթատի մէսմու օրմանատաճաղը իրան օլունուր։

Թահրիր գոլերին իճթիհատա էյլէթիքլերի մահալլը։

Պէյօղլունատա Բում քիլիսէսինատէ պուլունան գոլ Պէյօղլու տատիլինտէ պուլունան մահալլատի իլէ Բանկալթի ճիհէթլերի թահրիրինէ մէմուրպուր։

Գալաթատա Էրմէնի քիլիսէսինատէ պուլունան գոլ Բերչէմլի բաղար իլէ եիւքսէք գալտրրում թարաֆրնատան Թօրհանէնէ գատար օրան մահալլատին թահրիրինէ մէմուրպուր։

Գալաթատա Ամնի էֆէնտի մէքթէպինատէ պուլունան թահրիր գոլու,

Գալաթատա Արտաղ ճամի մէճիտիյէ մահալլատի իլէ Ֆրնարդիլը վէ Գալաթաշ վէ Ճիհանկիր թարաֆլէրինին թահրիրինէ մէմուրպուր։

Գասրիմաչա իլէ Թաթավլա վէ Կէնիշէհիր վէ Ֆերիքէօյ թարաֆլէրինի թահրիր իսէն գոլ մէրքէզ հէյեէթի թահրիրինէ օրան ալթընճը տայրէնէ նասրէ իյլէտիլինտէն պու մահալլատին էհատաը էմլաքը։ Էնէտատի ընը ալթընճը տայրէ կէթիրմէլերի լայըմ կէլիր։

Սուլթան Հասան գրան իսանլարընը էրեն Պէյ-ի Զէրրի Նամ գէթիրուան Բեհրուզը

Խչպու ֆայտատի իլան, բէնեան պիր թագրմ խասէրերի իլէ, միմայիլյ տօղթորան խանինի բիր շէրիֆ գրմրչ վէ մէրքիւր իլան սայէսինտէ, ճինսի ինատա պէ յուք պիր խրատի իթմիշ օրան տտա հարբն սըրատանա կէչմիշ տիր։ Պինլերճէ ինսանլար, մէղքիր իլան իլէ քէլտի իֆտատի իյլիմիշլեր տիր։ Ուղուն ուղատը մահիհէլէր օգուտատայ։ Կէրչի օգուտանդրատ պայ ադրըսը վիրմէք իսթէմէյիպ, ֆաղտի հայրնրդ չունուն իլէ իդթիֆա իսէրէք ատրիլ քի։ Ի՞նչ պու իլանլն Ղայիտէսինի կէօրմիւշ օրանլար, խանէլէրինատ հեր վայրի ատանն սագրամազատ տրրլար։ Զինատ մալիատ ալմագ իսթէյէնլէր, Մնիրիկ։ Ֆրանսրդ վէ Ալման լիսանլարը իւզրէ թատ օլունմուշ։ օրան բասէլէր պիրէր նիսախէ աբարդ։ ատզրիկ Այերին քատֆէյն իրանլար հագգընատա պիր թագրմ մալիսմաթլարը։ վէ վիրիրիկ օլան շէհատէթլերի տիթարատա իսէպիրլեր։

Մէղքիր իլան։ Նէվատիլ վէ էօքսիբրիք վէ պօղմատա էօրմէսիք։ վէ գուշ պէզան։ վէթրդնէֆէ վէ պօղատէֆիրնէթի։ վէ կէօրիս խատթալըզլարը։ վէ հարիթա եէնի պաշ կէօսթէրմէ։ վիրմէ։ վէ նէֆէս ալդ վիրմէնի դօլայատթարդ։ վէ էօքսիբրիքնի էօնլէնիս ալմատրյա։ էսքիմի։ օրան վէրէմլերէ չոդ ֆայտէսի տիր։

Ֆ՚նարը ուճուզատը։ տրը։ Կէրէք ինչ-բիր ըրատլի։ դէ կէրէք իրատարը ալմագ խմիկէնէրին։ Դալաթատա Մէնասեան Սմիրիդա մաղազասնա մուրաճաաթ էյլէմէլերի։

Տէրնի գուտու։ վէ սարիճա իչին Անէրիգան թուլուանպարը։ բէնկի թիմատ նամատ-ուրլար։ գոլթուգլու։ վէ տէնէր սանտալիէլէր։ ս՝ չէրլրը գաբանրը սանտալիէլէր։ ալչա Մնիրիկ չի իսէնատէն սօղրա թագրմարը։ մութագ սօղալարը։ բէնկի զարիֆ գօլա վէ մասալյարը։ վէ տուչ ֆատիր օլունան պանեօլար։ կալլամպալարը։ տիմար ոսպարը։ աթիչի ատրունինատէ իթիբարէր։ քօփեա մարինալարը։ թապանէ միրքքէ։ չէքմէճլի անեարար։ ատմրտէն սու սօռուլարը։ զարիֆ թէփիրէր։ գոգուրու սապունլար։ պուղճէ քամարիէրի։ սուֆրա էյնի զարիֆ մուչամպարար։ վէ սայիրէ։

Հէնուզ կէրմիշ օրան տիրլիս ատքի։ մաղնարը։ Ամէրիգա մաղազասը Գալաթատ։

ՍԱՀԻՊ ՊԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԱՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթատա Բէնճէմնիճ բաղարինատ Նումէրս 41 Իրսի խանընատ